

Doctorat en Antropologia Social i Cultural

Bienni 2005-2007

Coordinador: Dr. Alberto López Bargados
e-mail: alopezbargados@ub.edu

Departament d'Antropologia cultural, Història
d'Amèrica i d'Àfrica
Facultat de Geografia i Història
Universitat de Barcelona

UNIVERSITAT DE BARCELONA

Sumari

I. Informació general del programa de doctorat

1. Presentació
2. Itinerari acadèmic
 - 2.1. Primer curs
 - 2.2. Segon curs
 - 2.3. Diploma d'Estudis Avançats
 - 2.4. Tesi doctoral
3. Accés i sol·licitud d'admissió
 - 3.1. Llicenciatures que donen accés
 - 3.2. Requisits idiomàtics
 - 3.3. Estudiants amb titulacions estrangeres
 - 3.4. Sol·licitud d'admissió
 - 3.5. Nombre de places i criteris de selecció dels candidats
4. Beques

II. Bienni 2005-2007

1. Calendari i horari general del bienni
2. Assignatures primer (curs 2005-06)
3. Calendari i horari de les classes (curs 2005-06)
4. Programa detallat de les assignatures (curs 2005-06)

I. Informació general

1. Presentació

El programa de doctorat Antropologia social i cultural del Departament d'Antropologia cultural, Història d'Amèrica i Àfrica de la Universitat de Barcelona s'imparteix sota aquest títol i amb l'estructura actual des del curs acadèmic 2000/01.

El Doctorat en Antropologia Social i Cultural està orientat a oferir als estudiants els coneixements teòrics i metodològics que els permetessin abordar la recerca dels processos socials contemporanis com a "fets socials totals" o, en altres paraules, seguint els plantejaments de Marcel Mauss, com a "fenòmens que impliquen la totalitat de la societat i de les seves institucions (...) fets que són al mateix temps religiosos, econòmics, estètics, morfològics, etc.". Aquest és el marc central a partir del qual s'articula el programa, tenint-hi en compte els debats contemporanis de l'Antropologia.

Així mateix, una de les prioritats centrals del programa és la integració de la docència i de la investigació que estan duent a terme els grups de recerca del Departament, tant en projectes propis com en altres en col·laboració amb altres Universitats i Centres de Recerca Europeus. En aquest sentit, a banda del professorat del propi Departament, cada curs participen en el programa professors convidats provinents d'altres universitats catalanes i de l'Estat espanyol com també de l'estranger (podeu veure en els programes de cadascun dels biennis els professors convidats).

La immigració, les biotecnologies, les noves formes de producció, el processos de distribució i consum i el turisme són realitats que donen un nou significat als processos socials –des de l'organització familiar a la organització politicojurídica, entre altres– i que, en aquest sentit, interpel·len les Ciències Socials en general i l'Antropologia en particular i les impliquen en els reptes de la contemporaneïtat. L'enfocament antropològic, i aquesta és una de les idees centrals que orienta el doctorat, proporciona tot un conjunt de mètodes i de teories per satisfer les necessitats de comprendre i interpretar aquests processos contemporanis a través dels quals es configuren les identitats socials en l'actualitat.

Amb una vocació interdisciplinària i contemporanitzadora –en articular els processos socials amb els objectius docents i d'investigació– s'ha optat per un programa de doctorat que ofereix els elements teòrics i metodològics necessaris per a l'estudi complex de les relacions, els actors socials i les mediacions socials que constitueixen els àmbits locals que structuren i s'estructuren amb relació al

sistema global actual. Cal remarcar, igualment, que es tracta d'un programa en què, tant a nivell metodològic com teòric, en cadascun dels cursos s'insisteix a dur a terme la reflexió sobre la interdisciplinarietat, i especialment sobre quines poden ser les aportacions de l'anàlisi antropològica al debat interdisciplinari tan necessari per a la comprensió de les realitats contemporànies.

Es tracta d'un doctorat consolidat tant pel que fa als seus continguts acadèmics com a la seva organització, que ha estat reconegut com a Programa de Doctorat de Qualitat pel Departament d'Universitats de la Generalitat de Catalunya (ADQUA 2003) i també ha obtingut la *Mención de Calidad del Ministerio de Educación y Ciencia* (MCD 2004-00150), i on participen estudiants provinents tant de la pròpia Universitat de Barcelona, d'altres universitats de l'Estat espanyol com també de l'estranger (Argentina, Bèlgica, Brasil, Colòmbia, Costa Rica, Estats Units, França, Itàlia, Marroc, Mèxic, Japó, Rússia, Suïssa, Xile).

2. Itinerari acadèmic del programa de doctorat

Seguint la normativa general per als estudis de doctorat, el doctorat en Antropologia social i cultural a la Universitat de Barcelona es divideixen en dues fases: Una primera, que cal realitzar en un mínim de dos cursos acadèmics, en la qual els estudiants han de seguir els cursos i que, un cop superats aquests, aconduïx a l'obtenció del D.E.A (Diploma d'Estudis Avançats) en Antropologia social i cultural i la suficiència investigadora. I una segona, de treball individual, dirigida a la realització de la tesi doctoral.

2.1. Primer curs

Durant el primer any els estudiants han de cursar assignatures fins a completar un mínim de 20 crèdits a triar d'entre totes les assignatures ofertes en el programa de doctorat. Tenint en compte que els mòduls de les assignatures són de 3 crèdits, això representa un mínim de 7 assignatures (cursos o seminaris).

Cal tenir present, però, que un mínim de 15 crèdits matriculats han de correspondre a assignatures del propi programa, en aquest cas el programa de doctorat en Antropologia social i cultural. Els 5 crèdits restants poden obtenir-se amb assignatures del mateix programa o bé amb assignatures d'altres programes de doctorat de la Universitat de Barcelona o d'altres universitats, prèvia autorització dels coordinadors del programa de doctorat en Antropologia. Així mateix, la normativa determina que s'haurà de matricular un mínim de 15 crèdits en assignatures "Fonamentals". Per les assignatures concretes cal consultar la informació relativa a cada bienni.

Les classes s'imparteixen en català, castellà o anglès segons la preferència dels professors. Els estudiants poden expressar-se i presentar els treballs en qualsevol d'aquestes llengües, amb independència de l'idioma en que s'hagi impartit les classes. Per això, és imprescindible que tots els estudiants tinguin un nivell de comprensió oral i escrita suficient poder seguir les classes en aquestes llengües i presentar els treballs en alguna d'elles. És recomanable, també, llegir textos en francès.

La Universitat de Barcelona ofereix uns cursos introductoris gratuïts a la llengua catalana per tots aquells estudiants que tinguin dificultats en la seva comprensió oral (consulteu la web del Servei de Llengua Catalana de la UB: <http://www.ub.es/slc/servei.htm>). L'Escola d'Idiomes Moderns de la UB també ofereix cursos d'anglès per als estudiants de la UB (<http://www.eim.ub.es/>).

La superació dels 20 crèdits del primer curs donarà dret a l'obtenció per part de l'alumne d'un certificat (Certificat de Docència Homologable) valorat quantitativament i globalment, que acreditarà que l'interessat ha superat el curs de docència del tercer cicle d'estudis universitaris. Aquest certificat és homologable en totes les universitats espanyoles i permet la mobilitat entre aquestes.

L'import aproximat de la matrícula del primer any és d'uns 1.250 euros.

2.2. Segon curs

Per cursar el segon curs caldrà haver completat el mínim de 20 crèdits de docència del primer any.

El segon curs, l'alumne s'haurà de matricular de 12 crèdits corresponents a un treball d'investigació tutelat. Aquest treball implicarà la recol·lecció d'informació primària mitjançant les tècniques utilitzades habitualment en el treball de camp antropològic, l'anàlisi d'aquesta informació, i la redacció d'una memòria on es presentaran els resultats de la investigació. El tema del treball es triarà entre els proposats en les línies de recerca del Departament i haurà d'ajustar-se a les condicions establertes en les instruccions penjades a la web.

No es reconeixeran crèdits en virtut de treballs realitzats anteriorment en altres programes de doctorat o masters o fora dels que s'ofereixin en cada programa de doctorat.

La coordinació del doctorat establirà un equilibri entre les peticions rebudes i les ofertes de línies de recerca plantejades. Una vegada autoritzat pel Coordinador del programa, l'alumne haurà de posar-se en contacte amb el professor responsable de la recerca per iniciar el seu treball.

Els treballs de recerca seran qualificats per una comissió de tres professors doctors nomenats pel Departament a proposta del tutor de la investigació a avaluar. Un dels membres de la comissió podrà ser el tutor del treball.

Els alumnes hauran de lliurar a la Secretària del Departament quatre còpies del seu treball, signades pel seu tutor, d'acord amb el calendari previst per cada curs. D'aquestes còpies, tres seran retirades pels membres de la comissió que les haurà d'avaluar i una quarta restarà a disposició de la resta de membres del Departament que la vulguin consultar i posteriorment s'integrarà al fons de la Biblioteca d'Humanitats de la Universitat.

En una data posterior, que fixarà el Departament, els alumnes exposaran públicament el seu treball davant l'esmentada comissió avaluadora, en un temps màxim de 30 minuts. Un cop feta la presentació i discutit el treball amb la comissió avaluadora, aquesta emetrà una qualificació, que podrà ser de Suspens, Aprovat, Notable, Excel·lent o Excel·lent amb menció de matrícula d'honor. La superació d'aquesta prova comportarà l'obtenció dels 12 crèdits corresponents al segon any de doctorat.

El cost aproximat de la matrícula del segon any és de 1.100 euros.

2.3. Diploma d'estudis avançats

La superació del segon curs dóna dret a l'obtenció del *Diploma d'Estudis Avançats*, homologable per totes les universitats espanyoles, creat amb l'objectiu d'afavorir la sortida voluntària de tots aquells que no desitgin continuar la tesi.

L'obtenció del Diploma exigeix haver superat els dos cursos del programa (amb un total d'un mínim de 32 crèdits), alhora que es valorarà la capacitat investigadora del candidat d'acord amb el treball o treballs realitzats i, en el seu cas, de materials especialitzats que hagi pogut publicar al llarg del període del seu tercer cicle o d'altres activitats investigadores que hagi pogut desenvolupar durant aquest temps.

La valoració es farà en un acte públic que s'efectuarà davant un Tribunal únic per a cada programa. El Tribunal esmentat, proposat pel Departament i aprovat per la Comissió de Doctorat segons les condicions establertes al RD 778/98, estarà format per tres membres Doctors (un dels quals serà aliè al Departament i com a mínim un catedràtic). La qualificació serà, en el cas de superar la prova, d'*Aprovat*, *Notable* o *Excel·lent*.

L'obtenció del Diploma implicarà la concessió del reconeixement de la suficiència investigadora del doctorant i permetrà obtenir un certificat-diploma acreditatiu dels estudis avançats realitzats, que suposarà per a qui l'obtingui el reconeixement de la tasca realitzada en l'àrea de coneixement d'Antropologia social

2.4. Tesi doctoral

Després de l'obtenció del DEA, l'estudiant que ho desitgi pot iniciar la segona fase dels estudis de doctorat que conduirà a la presentació de la tesi doctoral i l'obtenció del títol de doctor en Antropologia social i cultural.

En aquest sentit, haurà de sol·licitar a un/a professor/a del Departament que sigui el seu director de la tesi doctoral (o si és d'un altre Departament caldrà comptar amb un tutor del nostre) i haurà de presentar al Departament per a la seva inscripció un projecte de tesi avalat pel seu director i, si és el cas, pel seu tutor.

La tesi doctoral consistirà en un treball original d'investigació sobre una matèria relacionada amb el camp científic propi del programa de doctorat.

S'han suprimit els límits temporals per inscriure i presentar la tesis doctoral. La inscripció pot fer-se tant immediatament després d'haver obtingut el DEA o passat un temps. Des del moment en que s'inscrigui la tesi, l'alumne haurà de pagar una matrícula de vinculació a la Universitat (aproximadament 75 euros per any).

Podeu obtenir més informació sobre la tesi doctoral i els tràmits a la web del Servei Acadèmic de la UB (<http://www.ub.edu/acad/doctorat.htm>) i a la web de la Facultat de Geografia i Història (<http://www.ub.edu/facgh/gh.htm>).

3. Accés i sol·licitud d'admissió

3.1. Llicenciatures que donen accés al programa de doctorat

Poden presentar-se com a candidats per seguir els estudis de doctorat en Antropologia social i cultural aquelles persones que posseeixen alguna de les titulacions de les llicenciatures següents:

- Antropologia social i cultural
- Sociologia
- Història
- Geografia
- Humanitats
- Història de l'Art
- Dret
- Economia
- Filosofia
- Medicina

- Pedagogia
- Periodisme
- Belles Arts

En casos excepcionals s'acceptaran candidats amb titulacions diferents a les anteriors, sempre i quan es demostrï posseir uns coneixements en Antropologia que siguin considerats suficients per part de la comissió de selecció dels candidats.

3.2. Requisits idiomàtics

Les classes s'imparteixen en català, castellà o anglès segons la preferència dels professors. Els estudiants poden expressar-se i presentar els treballs en qualsevol d'aquestes llengües, amb independència de l'idioma en que s'hagi impartit les classes. Per això, és imprescindible que tots els estudiants tinguin un nivell de comprensió oral i escrita suficient poder seguir les classes en aquestes llengües i presentar els treballs en alguna d'elles. És recomanable, també, llegir textos en francès.

La Universitat de Barcelona ofereix uns cursos introductoris gratuïts a la llengua catalana per tots aquells estudiants que tinguin dificultats en la seva comprensió oral (consulteu la web del Servei de Llengua Catalana de la UB: <http://www.ub.es/slc/servei.htm>). L'Escola d'Idiomes Moderns de la UB també ofereix cursos d'anglès per als estudiants de la UB (<http://www.eim.ub.es/>).

3.3. Estudiants amb titulacions d'accés estrangeres

Els candidats amb títols atorgats per universitats estrangeres (amb independència de la nacionalitat del candidat) podran accedir als estudis de doctorat mitjançant dos procediments:

- A) Amb l'homologació del seu títol estranger equivalent a l'espanyol en el Ministeri d'Educació i Cultura (això pot tardar un any i l'homologació no sempre és automàtica).
- B) Sense homologació prèvia del títol de llicenciat, enginyer o arquitecte obtingut en una universitat o en un centre d'ensenyament superior estranger a l'empara del que preveu la disposició addicional primera 2 del RD 778/98. Per això, requeriran una resolució d'autorització expressa del Rector de la Universitat de Barcelona prèvia a la seva admissió al programa.

Cal presentar una sol·licitud a la secretaria de la Facultat de Geografia i Història, adreçada al Rector i acompanyada del títol original, o còpia legalment autoritzada i una fotocòpia per tal que sigui compulsada, així com un certificat acadèmic dels estudis cursats (podeu trobar un formulari a la web del doctorat).

Els documents han de ser oficials, expedits per les autoritats competents, i han d'haver estat legalitzats per via diplomàtica (Ministeri d'Educació del país on es van realitzar els estudis, Ministeri d'Afers Exteriors del país on es van expedir els documents, representació diplomàtica o consular d'Espanya en el país estranger i Secció de Legalitzacions del Ministeri d'Afers Exteriors espanyol). En el cas de països signataris del Conveni de l'Haia n'hi haurà prou que les autoritats competents del país estenguin la corresponent postil·la.

La sol·licitud i documentació passarà a la comissió de convalidacions que farà un informe sobre la correspondència de la titulació presentada, i la trametrà al Rectorat per a la seva resolució definitiva. Aquesta resolució serà, en tot cas, prèvia a la matrícula del sol·licitant al programa. Únicament es tindran en compte, a efectes de l'accés a un programa de la UB, les resolucions emeses pel rector d'aquesta Universitat.

L'accés als estudis de doctorat per aquesta via no implicarà, en cap cas, l'homologació a Espanya del títol estranger que tingui la persona interessada ni el seu reconeixement a altres efectes que no siguin cursar els estudis corresponents.

Per a més informació consulteu la web de la UB <http://www.ub.edu/acad/acces/estrangers/accdoc.htm> i la del Ministeri: <http://wwwn.mec.es/mecd/jsp/plantilla.jsp?id=31&area=titulos>

3.4. Sol·licitud de preinscripció

Les persones que vulguin cursar el programa de doctorat han de passar un procés previ de selecció. Per això, hauran de formalitzar la seva preinscripció enviant al coordinador del programa la següent documentació. Cas que es consideri necessari, es demanarà una entrevista personal amb els candidats.

- Document sol·licitud de preinscripció (el trobareu a la web del doctorat).
- Currículum Vitae, on a més a més de la trajectòria acadèmica, de recerca i professional hi consti l'expedient acadèmic.
- Proposta de tesi doctoral (entre 5-10 pàgines).

Aquesta documentació es pot fer arribar mitjançant correu electrònic al Coordinador del Doctorat (doctorat.antropologia@ub.edu) o bé mitjançant correu ordinari a la següent adreça:

Alberto López Bargados
Departament d'Antropologia
Facultat de Geografia i Història
Universitat de Barcelona
c/ Baldiri i Reixac, s/n
08028 Barcelona

Si la persona sol·licitant compleix els requisits necessaris per seguir el programa de doctorat en Antropologia social i cultural, s'expedirà una carta de preceptació condicionada al procés de selecció definitiu.

3.5. Nombre de places i criteris de selecció dels candidats

El programa de doctorat ofereix un total de 25 places. La selecció definitiva dels estudiants entre aquells que compleixin amb els requisits per inscriure's al doctorat es farà a partir dels següents criteris:

- 1) Ordre indicat de les llicenciatures que donen accés. Tenen preferència els llicenciats en Antropologia social i cultural.
- 2) Currículum Vitae, valorant especialment la formació en Antropologia en el cas d'altres llicenciatures.
- 3) Expedient acadèmic.
- 4) Projecte de recerca que es proposa desenvolupar i adequació als objectius del programa.
- 5) Coneixement dels idiomes anglès i francès.

Si hi ha més candidats que compleixin els requisits per entrar al programa que places disponibles, l'ordre segons la puntuació total obtinguda serà el que determinarà qui entra finalment. Un cop publicada la llista de persones acceptades, aquestes tindran el termini d'una setmana per respondre si faran ús de la plaça. Cas de no respondre dins d'aquest termini o de renunciar, la seva plaça serà assignada a la següent persona de la llista.

4. Beques

El Servei d'Informació i Atenció a l'Estudiant de la Universitat de Barcelona ofereix informació molt completa i actualitzada sobre diferents beques i ajuts tant de la pròpia universitat com de diferents institucions públiques i privades que podeu anar consultant regularment a la pàgina web:

<http://www.ub.es/siae/beques/bequesUB.htm>

Així mateix, l'Agència de Gestió d'Ajuts Universitaris i de Recerca (AGAUR) té un programa de préstecs per finançar estudis de doctorat i un programa de préstecs per facilitar recursos econòmics als estudiants universitaris. Podeu consultar aquesta informació a la pàgina web de l'AGAUR:

<http://agaur.gencat.net>

La matrícula en un programa de doctorat reconegut amb la Menció de Qualitat del Ministeri d'Educació i Ciència, com és en nostre cas, és considerat un mèrit per concursar a algunes beques com les del Ministeri d'Educació i Ciència (FPU i FPI) valorat en 0,5 punts.

II. Bienni 2005-07

1. Calendari i horari general del bienni 2005-07

1.1. Curs 2005-06

- Presentació de sol·licituds: fins el **16 de setembre de 2005**.
- Publicació llista a la web del Doctorat i al taulell d'Anuncis del Departament de candidats admesos definitivament: **21 de setembre de 2005**.
- La matrícula serà a **finals d'octubre-primers de novembre de 2005** a la secretaria de la Facultat de Geografia i Història. Per als requisits administratius consulteu la secretaria de la Facultat de Geografia i Història i també la web de la Facultat: <http://www.ub.edu/facgh/gh.htm> i també
- Classes: del 3 d'octubre de 2005 al 19 de maig de 2006.
- Vacances de Nadal: del 22 de desembre de 2005 al 8 de gener de 2006.
- Vacances de Setmana Santa: del 10 al 17 d'abril de 2006.
- Horari: de dilluns a divendres de 16 a 21,15 h.
- Avaluació primer curs: maig-juny 2004.

1.2. Curs 2006-07 (orientatiu)

- El segon curs s'impartirà el curs acadèmic 2006-2007 i anirà d'octubre de 2006 a juny de 2007.
- Matrícula: finals d'octubre - primers de novembre de 2006.
- Entrega del treball de segon any: 15 de juny 2007.
- Defensa del treball de segon any a fi de juny / primers de juliol de 2007.

2. Assignatures primer (curs 2005-06)

En el primer curs, els estudiants hauran de cursar un mínim de 20 crèdits, seguint les indicacions explicades en l'apartat 1.2.1.

Les assignatures que s'ofereixen durant el curs 2005-06 són les següents:

Codi	Assignatura	Professor	Cr.	Caràcter	Tipus
103717	Antropologia del Desenvolupament	Dra. Cristina Larrea	3	Optativa	Fonamental
101392	Antropologia i Patrimoni	Dra. Josefina Roma	3	Optativa	Fonamental
104296	Antropologia Político- Jurídica	Dr. Ignasi Terradas	3	Optativa	Fonamental
107758	Avenços en Antropologia Social i Cultural, A (*)		3	Optativa	Fonamental
	<i>Formas de nominación y complejidad identitaria en el mundo ibérico</i>	Dr. Joao de Pina Cabral	(1)		
	<i>El Pacífico y la construcción de la modernidad. Narrativa de viajes, viajeros y algunos episodios en la historia de la ciencia (siglos XVIII y XIX)</i>	Dr. Ricardo Ciccerchia	(2)		
107762	Avenços en Antropologia Social i Cultural, B (*)		3	Optativa	Fonamental
	<i>Rituales jurídicos y prácticas de cálculo: una antropología económica de las transacciones</i>	Dra. Florence Weber	(1)		
	<i>Desarrollo rural y etnicidad en América Latina)</i>	Dr. Victor Bretón	(1)		
	<i>Globalización y marginalización: relaciones de poder y gobernación sin fronteras</i>	Dra. Monique Nuijten	(1)		
107763	Avenços en Antropologia Social i Cultural, C (*)		3	Optativa	Afi
	<i>Identities and cultures afro-latinas</i>	Dr. Peter Wade	(1)		
	<i>Trust and reciprocity in transnational networks (en anglès)</i>	Dr. Thomas H. Eriksen	(1)		
	<i>¿Repensar la tradición? Etnicidad y conflicto en los procesos de democratización del África Subsahariana)</i>	Dr. Albert Roca	(1)		
907053	Migracions i Processos Identitaris	Dra. Danielle Provansal	3	Optativa	Fonamental
104298	Mètode en Antropologia Social i Cultural	Dr. Manuel Delgado	3	Optativa	Metodològica
101390	Noves tecnologies i relacions socials	Dra. Maria Judit Sandor	3	Optativa	Fonamental
101394	Parentiu, Cultura i Societat	Dr. Joan Bestard	3	Optativa	Fonamental
101389	Producció, distribució i consum	Dr. Gonçal Sanz	3	Optativa	Fonamental
101393	Seminari del Departament	Dr. Andreu Viola	3	Optativa	Fonamental
	Tècniques d'investigació i elaboració de projectes	Dr. Ferran Estrada	3	Optativa	Metodològica

(*) Les assignatures *Avenços en Antropologia Social i Cultural A, B i C* estan configurades per dos o tres seminaris cadascuna d'elles. Cal matricular tota l'assignatura i cursar tots tres seminaris i no només un d'ells.

3. Calendari i horari de les classes (curs 2004-05)

Primer Quadrimestre (octubre 2005/gener 2006)	
Antropologia i Patrimoni Prof.: Dra Josefina Roma	Dimarts de 16h a 18h Inici: 4 d'octubre Final: 20 de desembre (Exclosos 1 de novembre i 6 de desembre)
<i>Producció, distribució i consum</i> Prof. Dr. Gonçal Sanz	Dimarts de 18h15 a 20h15 Inici: 4 d'octubre Final: 20 de desembre (Exclosos 1 de novembre i 6 de desembre)
Tècniques d'investigació i elaboració de projectes Prof. Dr. Ferran Estrada i Bonell	Dimecres, de 18h15 a 20h15 Inici: 3 d'octubre Final: 12 de desembre (exclós 5 desembre)
Avenços en Antropologia social i cultural (A)	
El Pacífico y la construcción de la modernidad. Narrativa de viajes, viajeros y algunos episodios en la historia de la ciencia (siglos XVIII y XIX). Prof. Dr. Ricardo Ciccerchia	Dimarts i dijous, de 17h a 20h Inici: 12 de gener Final: 31 de gener
Segon Quadrimestre (gener/maig 2006)	
Migracions i Processos Identitaris Profa. Dra. Danielle Provansal	Dilluns i dimecres de 16h a 18h Inici: 9 de gener Final: 8 de febrer
Mètode en Antropologia Social i Cultural Prof. Dr. Manuel Delgado	Dilluns de 16h a 18h Inici: 13 de febrer Final: 8 de maig (exclosos 10 i 17 d'abril, i 1 de maig)
Antropologia del Desenvolupament Dra. Cristina Larrea	Divendres, de 16 a 18h Inici: 17 de febrer Final: 28 d'abril (exclós 14 d'abril)
Seminari del Departament Prof. Dr. Andreu Viola	Dimarts i Dijous de 16h a 18h Inici: 18 d'abril Final: 18 de maig
Parentiu, Cultura i Societat Prof. Dr. Joan Bestard	Dimecres, de 18'15 a 20'15h Inici: 15 de febrer Final: 26 d'abril (exclós 12 d'abril)
Antropologia Político- Jurídica Prof. Dr. Ignasi Terradas	Dimecres, de 16 a 18 hores Inici: 15 de febrer Final: 26 d'abril (exclós 12 d'abril)
Noves tecnologies i relacions socials Profa. Dra. Judit Sándor	Dill., dimarts, dijous i div., de 18h a 21h Inici: 2 de maig Final: 12 de maig
Avenços en Antropologia social i cultural (A)	
Formas de nominación y complejidad identitaria en el mundo ibérico. Prof. Dr. Joao de Pina Cabral	Dilluns, 15 de maig, de 18'15 a 20'15 Dimarts 16 de maig, de 18'15 a 20'15 Dijous, 18 de maig, de 18'15 a 20'15 Divendres 19 de maig, 18'15 a 20'15

Avenços en Antropologia social i cultural (B)	
Rituales jurídicos y prácticas de cálculo: una antropología económica de las transacciones Prof. Dra. Florence Weber	Dilluns, 13 de febrer, 18'15 a 20'15 Dimarts, 14 de febrer, 18'15 a 20'15 Dijous, 16 de febrer, 18'15 a 20'15 Div., 17 de febrer, 18'15 a 20'15
Desarrollo rural y etnicidad en América Latina. Prof. Dr. Víctor Bretón	Del dimecres 1 de febrer al divendres 10 de febrer, tos els dies inclosos, de 18'15 a 20'15
Globalización y marginalización: relaciones de poder y gobernación sin fronteras Prof. Dra. Monique Nuijten	Dilluns, 6 de març, 18'15 a 20'15 Dimarts, 7 de març, 18'15 a 20'15 Dijous, 9 de març, 18'15 a 20'15 Div., 10 de març, 18'15 a 20'15
Avenços en Antropologia social i cultural (C)	
¿Repensar la tradición? Etnicidad y conflicto en los procesos de democratización del África Subsahariana Prof. Dr. Albert Roca	Dilluns, dimarts, dijous i divendres, del 20 al 31 de març, de 18'15 a 20'15
Trust and reciprocity in transnational networks (en anglès) Prof. Dr. Thomas H. Eriksen	Dilluns 3 d'abril, 18'15 a 20'15h Dimarts 4 d'abril, 18'15 a 20'15h Dijous 6 d'abril, 18'15 a 20'15h Div. 7 d'abril, 18'15 a 20'15h
Identidades y culturas afro-latinas Prof. Dr. Peter Wade	Dimarts, 18 d'abril, de 18 a 21h. Dijous, 20 d'abril, de 18 a 21h. Divendres 21 d'abril, de 18 a 21h.

Tutories del Doctorat per als estudiants de primer any

Coordinació	
López Bargados, Albert	Dilluns 16'30h-17'30h i Dijous 11h-12h

Primer quadrimestre	
Estrada, Ferran	Divendres de 18,15h a 19,15h
Roma, Josefina	Dimarts 15h a 16h
Sanz, Gonçal	Dimarts de 20,15h a 21,15h

Segon quadrimestre	
Bestard, Joan	Divendres de 18h a 19h
Delgado, Manuel	Dilluns de 19h a 20h
Larrea, Cristina	Dimecres de 17h a 18h
Provansal, Danielle	Dilluns i Dimecres de 15h a 16h
Terradas, Ignasi	Dimecres, de 15h a 16h
Viola, Andreu	Dimarts i Dijous de 15h a 16h

4. Programa detallat de les assignatures

1. ANTROPOLOGIA DEL DESENVOLUPAMENT

Profa. Dra. Cristina Larrea Killinger (Universitat de Barcelona)

Objetivos del curso

Este curso de doctorado es un monográfico basado en una investigación interdisciplinar de evaluación epidemiológica sobre el impacto del programa de saneamiento ambiental "Bahia Azul" llevado a cabo en la ciudad de Salvador de Bahia y en los municipios de Baía de Todos os Santos. Esta investigación, llevada a cabo en el Instituto de Saúde Coletiva de la Universidade Federal da Bahia, y en la que se incluye una línea de estudio antropológico sobre la relación entre salud y saneamiento, constituye el material etnográfico que utilizamos en este curso para la discusión y reflexión teórica sobre la antropología de la salud en el ámbito de la antropología del desarrollo.

Programa

1. Antropología y epidemiología: Epidemiología sociocultural y etnoepidemiología. Etnografía e interdisciplinariedad. Ciencia, ética y acción.
2. Ciudades e infecciones: Enfermedades infecciosas y procesos de urbanización. Políticas de higiene y saneamiento en la ciudad. Saneamiento e intervenciones ambientales: globalización y políticas locales.
3. Agua, basuras y cloacas: Acciones locales en la vida sin saneamiento. Reciprocidad y políticas ambientales Recursos locales de saneamiento y salud.
4. Riesgo y salud: Riesgo y culpa: el sentido moral del contagio y de la infección. El riesgo "global". Limpieza y suciedad. Hedores y enfermedades. Cuerpos, hedores y calles.
5. Cuerpos enfermos: Experiencia, sufrimiento y cultura. Pluralismo terapéutico e identidades saludables.
6. Antropología y acción: Reflexión crítica sobre la antropología aplicada. Participación y gestión popular en salud y ambiente.

Bibliografía

Tema 1

- ALMEIDA-FILHO, N. (¿): "Fundamentos da etnoepidemiologia", *Antropologia Médica*, Perugia (pendent de publicació).
- ALVES, P.C.; RABELO, M.C. (1998) (org.) *Antropologia da saúde: traçando Identidade e Explorando Fronteiras*, Rio de Janeiro, Relumê Dumará.
- CALDWELL, J. (1993): "Health Transition: The Cultural, Social and Behavioural Determinants of Health in the Third World", *Social Sciences and Medicine*, vol. 36, num. 2, pp. 125-135.
- CANESQUI, A.M. (1995): "As ciências sociais, a saúde e a saúde coletiva", em Canesqui, A.M. (org.) *Dilemas e desafios das Ciências na Saúde Coletiva*, Rio de Janeiro, HUCITEC-ABRASCO.
- DUNN, F., and CRAIG, R. JANES (1986): "Introduction: Medical Anthropology and Epidemiology", en Janes, Craig R.; Stall, Ron; Gifford; Sandra M. *Anthropology and Epidemiology. Interdisciplinary Approaches to the Study of Health and Disease*, Dordrecht/Boston/Lancaster/Tokyo, D. Reidel Publishing Company, pp.3-34.
- GONZÁLEZ-CHAVEZ, L., HERSCH-MARTINEZ, P. (1993) "Aportes para la construcción del perfil epidemiológico sociocultural de una comunidad rural", *Salud Pública Mexicana*, vol. 35, pp. 393-402.
- GRIMBERG, M. (1998): "Relações entre epidemiologia e antropologia", en Alves, P.C.; Rabelo, M.C. (org.) *Antropologia da saúde: traçando identidade e explorando fronteiras*, Rio de Janeiro, Editora Fiocruz/Editora Relume Dumará.

- HAHN, R.A. (1999) (ed.) *Anthropology in Public Health: Bridging Differences in Culture and Society*, Oxford University Press.
- HELMAN, C.G. (1994): *Cultura, saúde e doença*, Porto Alegre, Artes Médicas.
- INHORN, M.C.; BROWN, P.J. (1997) *The Anthropology of Infectious Disease. International Health Perspectives*. Amsterdam, Gordon and Breach Publishers.
- INHORN, M.C. (1995): "Medical Anthropology and Epidemiology: divergences or convergences", *Social Sciences and Medicine*, vol. 40, num3. Pp.285-290.
- JANES, C.R.; STALL, R.; GIFFORD, M. (1986) *Anthropology and Epidemiology: Interdisciplinary Approaches to the Study of Health and Disease*, Dordrecht / Boston / Lancaster / Tokyo, D. Reidel Publishing Company.
- KENDALL, C. et al. (1991): "Urbanization, Dengue, and Health Transition: Anthropological Contributions to International Health", *Medical Anthropology Quarterly*, new series, vol. 5, num. 3, sept. pp. 257-268.
- MASSE, R. (1996) "Anthropologie et epidemiologie", *Culture et santé publique: les contributions de l'anthropologie à la prevention et à la promotion de la santé*, Montreal, Paris, Casablanca, Gaëtan Morin éditeur. Caldwell, John (1993): "Health Transition: The Cultural, Social and Behavioural Determinants of Health in the Third World", *Soc. Sci. Med.*, vol. 36, num. 2, pp. 125-135.
- MENÉNDEZ, E. (1990) "Antropología médica en México. Hacia la construcción de una epidemiología socio-cultural", *Antropología médica. Orientaciones, desigualdades y transacciones*, México, Centro de Investigaciones y Estudios Superiores en Antropología Social, Cuadernos de la Casa Chata.
- MENÉNDEZ, E. (1998): "Antropologia médica e epidemiologia. Processo de convergência ou processo de medicalização?", en Alves, P.C.; Rabelo, M.C. (org.) *Antropologia da saúde: traçando identidade e explorando fronteiras*, Rio de Janeiro, Editora Fiocruz/Editora Relume Dumará.
- NATIONS, M.K. (1986): "Epidemiological Research on Infectious Disease: Quantitative Rigor or Rigomortis? Insights From Ethnomedicine", en Janes, Craig R.; Stall, Ron; Gifford; Sandra M. *Anthropology and Epidemiology. Interdisciplinary Approaches to the Study of Health and Disease*, Dordrecht/Boston/Lancaster/Tokyo, D. Reidel Publishing Company, pp. 97-123.
- NUNES, E.D. (1995): "A questão da interdisciplinariedade no estudo da Saúde Coletiva e o papel das Ciências Sociais", em Canesqui, A.M. (org.) *Dilemas e desafios das Ciências na Saúde Coletiva*, Rio de Janeiro, HUCITEC-ABRASCO.
- SEVALHO, G; CASTIEL, L.D. (1998): "Epidemiologia e antropologia médica: a in(ter)disciplinariedade possível", en Alves, P.C.; Rabelo, M.C. (org.) *Antropologia da saúde: traçando identidade e explorando fronteiras*, Rio de Janeiro, Editora Fiocruz/Editora Relume Dumará, pp. 47-69.
- TIERNEY, P. (2002): *El saqueo de El Dorado. Cómo científicos y periodistas han devastado el Amazonas*, Barcelona, Grijalbo.
- TROSTLE, J. (1985): "Anthropology and Epidemiology in the Twentieth Century: A Selective History of Collaborative Projects and Theoretical Affinities, 1920 to 1970", em Janes, C.R.; Stall, R and Gifford, S.M. (ed.) *Anthropology and Epidemiology. Interdisciplinary Approaches to the Study of Health and Disease*, Dordrecht/ Boston/ Lancaster/ Tokyo, D, Reidel Publishing Company.
- TROSTLE, J. (1986): "Early Work in Anthopology and Epidemiology: From Social Medicine to the Germ Theory, 1840 to 1920, en Janes, Craig R.; Datll, Ron; Gifford; Sandra M. *Anthropology and Epidemiology. Interdisciplinary Approaches to the Study of Health and Disease*, Dordrecht/ Boston/ lancaster/ Tokyo, D. Reidel Publishing Company, pp.35-94.
- TROSTLE, J.A. and Johannes Sommerfels (1996): "Medical anthropology and epidemiology", *Annu. Rev. Anthropology*, 25: 253-74.

Tema 2

- CHERTOW, M.R. (1998): "Waste, Industrial Ecology, and Sustainability", *Social Research*, vol. 65, num. 1, spring, pp, 31-35.
- FARMER, P. (2001) *Infections and Inequalities: the Modern Plagues*, University of California Press.

- GLACKEN, C.J. (1996): *Huellas en la playa de Rodas. Naturaleza y cultura en el pensamiento occidental desde la Antigüedad hasta finales del siglo XVIII*, Barcelona, Ediciones del Serbal.
- HELLER, L. (1997): *Saneamento e saúde*, Brasilia, Organização Pan-Americana da Saúde - Escritório Regional da Organização Mundial de Saúde - Representação do Brasil.
- KENDALL, CARL ET AL. (1991): "Urbanization, Dengue, and Health Transition: Anthropological Contributions to International Health", *Medical Anthropology Quarterly*, new series, sept., 5(3): 257-268.
- LAKE, R.W. (1996) "Volunteers, Nimby's and Environmental Justice: Dilemmas of Democratic Practice", *Antipode* 28: 2, pp. 160-174.
- LARREA, C. (1999) *Acompanhamento das mudanças das percepções da população resultantes das ações do programa Bahia Azul* (informes de investigación no publicados: 112 pág.; , 314 pág. (Salvador de Bahia, Brasil).
- MARQUES, E.C. (1995) "Da higiene à construção da cidade: o estado e o saneamento no Rio de Janeiro", *História, Ciências, Saúde – Manguinhos*, II (2): 51-67, jul-oct.
- SENNETT, R. (1997): *Carne e pedra. O corpo e a cidade na civilização ocidental*, Rio de Janeiro, Record.
- TUAN, Y. (1980): *Topofilia. Um estudio da percepção, Atitudes e Valores do Meio Ambiente*, Sao Paulo e Rio de Janeiro, Difel.

Tema 3

- ALGAZI, G. (2001): "Some Problems with Reciprocity", en *Endoxa: La reciprocidad* (Paz Moreno Feliu & Susana Narotzky), Madrid, Universidad Nacional de Educación a Distancia, Series Filosóficas, núm. 15, pp. 43-51.
- ALMEDOM, A.C.; BLUMENTHAL, U. AND MANDERSON, L. (1997): *Approaches and Methods for Assesing Water- and Sanitation- Related Hygiene Practices*, London, ODA, INFDC, London School of Hygiene & Tropical Medicine, UNICEF.
- GOUBERT, J.O. (1986) *La conquête de l'eau*, Parid, ed. Robert Laffont.
- GOULDNER, A.W. (1960) "The Norm of Reciprocity: A Preliminary Statement", *American Sociological Review*, april, vol.I 25, num. 2, pp. 161-178.
- HARDIN, R. (1998) "Garbage Out, Garbage In", *Social Research*, vol. 65, num. 1, pp. 9-30.
- ILLICH, I. (1989) *H2O y las aguas del olvido*, Madrid, ed. Cátedra.
- LARREA, C. (2001): "Agua, basuras y alcantarillado: reciprocidad y políticas ambientales en un suburbio brasileño", *Endoxa: La reciprocidad* (Paz Moreno Feliu & Susana Narotzky), Madrid, Universidad Nacional de Educación a Distancia, Series Filosóficas, núm. 15, pp.75-96.
- LARREA, C. (2002): "El agua tiene historia": memoria y política en un suburbio brasileño", en PIQUÉ, R.; VENTURA, M. *América Latina: historia y sociedad, una aventura interdisciplinar. Cinco años de Aula Oberta en la UAB* (pendiente de publicación).
- MAUSS, M. (1950)(1989): *Sociologie et Anthropologie*, Paris, Quadrige / PUF.
- MINGIONE, E. (2001): "The Use of the Concept of Reciprocity for the Interpretation of Contemporary Advanced Industrial Societies: Ambiguities and Assets", en *Endoxa: La reciprocidad* (Paz Moreno Feliu & Susana Narotzky), Madrid, Universidad Nacional de Educación a Distancia, Series Filosóficas, núm. 15, pp. 51-59.
- NAROTZKY, S. (2001): "Reivindicación de la ambivalencia teórica: la reciprocidad como concepto clave", en *Endoxa: La reciprocidad* (Paz Moreno Feliu & Susana Narotzky), Madrid, Universidad Nacional de Educación a Distancia, Series Filosóficas, núm. 15, pp15-29.
- POLANYI, K. (1989): *La gran transformación. Crítica del liberalismo económico*, Madrid, Ediciones La Piqueta.
- RANGLES, W.G.L. ET AL. (1974) *Para uma história antropológica. A noção de reciprocidade*, Lisboa, Edições 70.
- RATHJE, W. & MURPHY, C. (1992): *Rubbish! The Archaeology of Garbage. What our garbage tells us about ourselves*, New York, Harper Collins.
- REGO, R.; BARRETO, M.; LARREA, C. (2002): "Lixo e saúde: alguns aspectos qualitativos desta relação em Salvador, Bahia", *Cadernos de Saúde Pública*, Sao Paulo, pp. 20, (pendiente de publicación).

- STRASSER, S. (1998): "The Convenience Is Out of This World". The Garbage Disposer and American Consumer Culture", em Strasser, S.; McGovern, C.; Judt, M. (eds.): *Getting and Spending. European and American Consumer Societies in the Twentieth Century*, Cambridge, Cambridge University Press.
- STEBBINS KR (1992): "Garbage imperialism: health implications of dumping hazardous wastes in Third World Countries", *Medical Anthropology*, Nov; 15(1), pp.81-102.
- TERRADAS, I. (2001): "Is reciprocity an enlightening concept to address contemporary issues?", en *Endoxa: La reciprocidad* (Paz Moreno Feliu & Susana Narotzky), Madrid, Universidad Nacional de Educación a Distancia, Series Filosóficas, núm. 15, pp. 33-43.

Tema 4

- BECK, U. (1998) *La sociedad del riesgo. Hacia una nueva modernidad*, Barcelona, Paidós.
- BOURDILLON, M.F.C. (1990): "Case Study: Hygiene in three communities. A case study of behavior related to hygiene" *Journal of Social Development in Africa* 5(1):59-71.
- CAIRNCROSS, S. AND KROCHAR, V. (eds.) (1994) *Studying Hygiene Behaviour. Methods, Issues and Experiences*, New Delhi/ Thousand Oaks/ London, Sage Publications.
- CASTEL, R. (1981): *La gestión de los riesgos*, Barcelona, Anagrama.
- CLASSEN, C. (1993) *Worlds of Sense. Exploring the Senses in History and across Cultures*, London & New York, Routledge.
- CORBIN, A. (1987) *El perfume o el miasma. El olfato y lo imaginario social siglos XVIII y XIX*, Madrid, Fondo de Cultura Económica.
- CZERESNIA, D. (1997): *Do contágio à transmissao. Ciência e cultura na gênese do conhecimento epidemiológico*, Rio de Janeiro, Editora Fiocruz.
- DOUGLAS, M. (1996): *Risk and Blame. Essays in Cultural Theory*, London and New York, Routledge.
- ELIAS, N. (1987) *El proceso la civilización*, Madrid, Fondo de Cultura Económica.
- GUERRAND, R.H. (1991): *Las letrinas. Historia de la higiene urbana*, Valencia, ed. Alfons el Magnànim, Institució Valenciana d'Estudis i investigació.
- KIM, J. Y.; IRWIN, A.; MILLEN, J.; GERSHMAN, J.Y. (eds.) (2000) *Dying for Growth: Global Inequality and the Health of the Poor*, Common Courage Pr.
- LARREA KILLINGER, C. (1997) *La cultura de los olores. Una aproximación a la antropología de los sentidos*. Quito, Ed. Abya Yala.
- LE GUERER, A. (1988) *Les pouvoirs de l'odeur*, Paris, ed. François.
- MONTIEL, L.; PORRAS, I. (coord.) 1997): *De la responsabilidad individual a la culpabilización de la víctima: el papel del paciente en la prevención de la enfermedad*, Madrid, Doce calles.
- VIGARELLO, G. (1991) *Lo limpio y lo sucio. La higiene del cuerpo desde la Edad Media*, Madrid, Alianza Editorial.

Tema 5

- BARTRA, R. (2001) *Cultura y melancolía: las enfermedades del alma en la España del Siglo de Oro*, Barcelona, Anagrama.
- CSORDAS, T.J. (1994): *Embodiment and Experience. The existential ground of culture and self*, Cambridge, Cambridge University Press.
- DELVECHHIO, M.J.; BROSWIN, P.E.; GOOD, B.J.; KLENIMAN, A. (ed.) (1992): *Pain as Human Experience. An Anthropological Perspective*, Berkeley / Los Angeles / London, University of California Press.
- LUPTON, D. (1994): *Medicine as Culture. Illness, Disease and the Body on Western Societes*, London, Sage.
- NICHTER, M. & LOCK, M. (ed.) (2002): *New Horizons in Medical Anthropology: Essays in Honour of Charles Leslie*, London and New York, Routledge.
- RABELO, M.C.; ALVES, P.C., SOUZA, I.M. (1999) *Experiência de Doença e Narrativa*, Rio de Janeiro, Fiocruz.
- ROSSI, I. (1997) *Corps et chamanisme*. Paris, Armand Colin.

- STOCKING, G.W. (1988): *Bones, Bodies, Behavior*, Wisconsin, The University of Wisconsin Press.
- TURNER, B.S. (1992): *Regulating Bodies: Essays in Medical Sociology*, London and New York, Routledge.
- VARELA, J.; ALVAREZ-URÍA, F. (1989): *Sujetos frágiles. Ensayos de sociología de la desviación*, Madrid, Fondo de Cultura Económica.

Tema 6

- AGAR, M. (1980) *The Professional Stranger. An informal introduction to Ethnography*, New York, Academic Press.
- BARTOLI, P. (1991) "Antropología en la Educación Sanitaria", *Arxiu d'Etnografia de Catalunya. Dossier: Antropologia de la salut* (J.M. Comelles i O. Romaní, comps.), num. 7, pp. 19-24.
- BASTIDE, R. (1972) *Anthropologie Appliquée*, París, Payot.
- BENNET, J. W. (1996) "Applied and Action Anthropology: Ideological and Conceptual Aspects", *Current Anthropology*, vol. 36, suppl. February, pp. 23-53.
- CANALS, J. (1994): "La reconstrucción imaginaria de la comunidad: consideraciones sobre un tópico del reformismo sanitario", *Jano* 11-17, marzo, vol. XLVI, num. 1073, pp. 87-94.
- ELLEN, R. F. (1993) *Ethnographic Research. A Guide to General Conduct*. London, San Diego, New York, Boston, Sydney, Tokyo, Toronto, Academic Press, seventh printing.
- EVANS ,T. (ed.) (2001) *Challenging Inequalities in Health: From Ethics to Action*, Oxford University Press.
- HERSCH MARTINEZ, P. (1992) "Algunos elementos para la gestión popular en salud", en CAMPOS, R. (1992) *La antropología médica en México*, México, Antologías Universitarias.
- IRIGOYEN, J. (1994) "La participación comunitaria en Atención Primaria", *Jano. Medicina y Humanidades*, vol. XLVI, 1073, 11-17 marzo, pp. 61-64.
- LEIRIS, M. (1995): *L'etnòleg davant el colonialisme*, Barcelona, Icaria Breus Clàssics d'Antropologia.
- PELS, P. (1999) "Profesions of Duplexity: A Prehistory of Ethic Codes in Anthropology", *Current Anthropology*, vol. 40, num. 2, abril, pp. 101-135.
- RABINOW, P. (1992) *Reflexiones sobre un trabajo de campo en Marruecos*, Madrid, Júcar..
- RODRÍGUEZ BRANDÃO, C. (1983) "La Participación de la Investigación en los Trabajos de Educación Popular", *La Investigación participativa en América Latina*, Antología. pp89-110, México, CREFAL.
- URIBE, J.M. (1996) *Educación y curar. El diálogo cultural en atención primaria*, Madrid, Ministerio de Cultura.
- V.V.A.A. (1970) *Revista Referencias: El imperialismo en las Ciencias Sociales*, La Habana.
- WACHTEL, N. (1998) [1992] *Dioses y vampiros*, México. Fondo de Cultura Económica.
- WOLF, E. (1999) "Anthropology among the powers" *Social Anthropology*, Vol 7 (2): 121-134.
- ZALUAR, A. (1985) *A máquina e a revolta. As organizações populares e o significado da pobreza*. Sao Paulo, Editora Brasiliense.

2. ANTROPOLOGIA I PATRIMONI

Profa. Dra. Josefina Roma Riu (Universitat de Barcelona)

Programa de l'assignatura

1. Patrimoni i Identitat. Formes tradicionals de mostrar la identitat.
2. Homologació de la identitat en els Museus.
3. Museus Etnogràfics i Museus Locals.
4. Turisme, Museus i Patrimoni.
5. Fetitxisme de l'objecte. La recerca de l'autenticitat.
6. Furt i Espoli. Paisos d'origen i paisos de mercat.
7. Conflictos de retorn. Casos actuals de litigi.

Bibliografia

- Ashworth, G.J & Larkham, P.J. (1994) *Building a New Heritage*. Routledge.
- Clifford, J. (1999) *Itinerarios transculturales*. Gedisa.
- Forty, A. & Kuchler, S. (1999) *The Art of Forgetting*. Berg.
- Kirshenblatt-Gimblett, B. (1998) *Destination Culture*. University of California Press.
- Kwint, M. & Beward, C. & Aynsley (1999) *Material Memories*. Berg.
- Schildkrout, E. & Keim, C. (1998) *The Scramble for Art in Central Africa*. Cambridge University Press.

3. ANTROPOLOGIA POLÍTICO-JURÍDICA

Prof. Dr. Ignasi Terradas Saborit (Universitat de Barcelona)

Objetivo del curso

Se trata de familiarizar al estudiante con una perspectiva comparada y, al mismo tiempo, remitiendo al los contextos específicos para comprender y subjetivamente explicar colectivamente las diversas dinámicas del orden social. Reestudiar los conceptos y ejemplos adecuados para este objetivo: las relaciones de rango y patronazgo, las contradicciones básicas, las revoluciones y los conflictos de resolución, los factores de cohesión social y sus rupturas, las representaciones rituales y simbólicas así como las acciones jurídicas y políticas, los efectos de diferenciación local y de mundialización.

Bibliografia

- FORTES, M. *Kinship and the Social Order*. Londres: Routledge & Kegan Paul.
- FORTIER, V. (2000) *Justice, religions et croyances*. Paris: CNRS.
- LEGENBRE, P. (1999) *La question dogmatique en Occident*. Paris: Fayard.
- MOORE, B. (1978) *Injustice*. New Jersey: V.P.
- RAMÍREZ, PH. (2000) *De la disparition des chefs*. Paris: CNRS
- ROBERTSON, D. (1997) *A Dictionary of Human Rights*. Londres: Europa Publ.
- TERRADAS, I. (ed.) (2000) *Antropología Jurídica, VIII Congreso de Antropología*. Santiago de Compostela: FAAEE.

4. AVENÇOS EN ANTROPOLOGIA SOCIAL I CULTURAL, A

A.1. Formas de nominación y complejidad identitaria en el mundo ibérico

Prof. Dr. Joao de Pina Cabral (Instituto de Ciências Sociais, Universidade de Lisboa)

Objetivos del curso

A partir de las complejas designaciones que en América Latina se empleaban (y se emplean todavía) para hacer reconocible la pertenencia de clase, de género y de etnia, el curso pretende examinar la influencia ejercida por la presencia colonial hispano-portuguesa en la construcción identitaria de los latinoamericanos a partir de la comparación entre los términos designativos dominantes en Brasil y la América hispanohablante, por un lado, y España y Portugal por el otro.

De paso, el curso pretende mostrar el dinamismo y movilidad que caracteriza a esas estrategias identitarias, su continua transformación a lo largo del tiempo, así como el surgimiento de términos nuevos que dan cuenta de la evolución, muchas veces vertiginosa, sufrida por el continente latinoamericano.

Bibliografía

- J. Pina Cabral (1991) *Os Contextos da antropologia*, Lisboa: Difel.
- P. Wade (1997) *Race and ethnicity in Latin America*, Londres: Pluto Press.
- F. J. Cevallos-Candau y J. A. Cole (eds.) (1994) *Coded Encounters: Writing, Gender, and Ethnicity in Colonial Latin America*, Boston: University of Massachusetts Press
- F. W. Knight (1996) *Race, Ethnicity, & Class: Forging the Plural Society in Latin America & the Caribbean*, Baylor University Press.
- R. Guidieri et al. (1998) *Ethnicities and Nations: Processes of Inter Ethnic Relations in Latin America, Southeast Asia, and the Pacific*, Menil Collection.

A.2 EL Pacífico y la construcción de la modernidad. Narrativa de viajes, viajeros y algunos episodios en la historia de la ciencia (siglos XVIII y XIX)

Prof. Dr. Ricarco Cicerchia (University of Auckland, Nova Zelanda)

Objetivos del curso

El seminario se propone explorar la dimensión del Pacífico Sur en los sistemas de representación del imaginario europeo sobre los Nuevos Mundos. La genealogía del relato de viaje, las biografías de los viajeros y el impulso del desarrollo científico y tecnológico, serán los ejes temáticos centrales, que como condiciones de producción de este discurso 'antropológico' de la modernidad, problematizaran la expansión europea en la primera globalización.

Bibliografía

- M. Adas (1989) *Machines as the Measure of Men: Science, Technology and Ideologies of Western Dominance*, Ithaca: Cornell University Press.
- G. Basalla (1967) «The Spread of Western Science», *Science* 156, pp. 611-22.
- J. Belich (1996) *Making Peoples. A History of the New Zealanders. From Poynesian Settlement to the End of the Nineteenth Century*, Auckland: Penguin Books.
- R. Cicerchia (1998) *Journey, Rediscovery and Narrative. British Travel Accounts of Argentina (1800-1850)*, London: London University Press.
- R. Cicerchia (2003) "Memory, Travelers, Historians and Cultural Frontiers", *The Americas*, Volume 60, Number 1, pp. 1-11.

- R. Cicerchia (2004) "Literatura de viaje y modernidad: genealogía y réquiem", Tipográfica, pp. 34-39.
- M. Daunton and R. Halpern (eds.) (1999) *Empire and Others. British Encounters with Indigenous peoples 1600-1850*, London: UCL Press.
- G. Denning (1992) *Mr Bligh's bad language: passion, power, and theatre on the Bounty* Cambridge: Cambridge University Press.
- B. Dolan (2000) *Exploring European Frontiers. British Travellers in the Age of Enlightenment*, London: Macmillan Press.
- Augustus Earle (E.H. McCormick ed.) (1966) *Narrative of a Residence in New Zealand. Journal of a Residence in Tristan da Cunha*, Oxford: Clarendon Press.
- N. Elias (1978) *The Civilizing Process: (I) The History of Manners, (II) State Formation and Civilization*, London: Basil Blackell.
- J. B. Harley (1989) «Deconstructing the Map», *Cartographica* 26, nº 2, pp. 1-20.
- D. Headrick (1988) *Tools of Empire: Technology and European Imperialism in the Nineteenth Century*, Oxford: Oxford University Press.
- C. Ives with E. Barker (2000) *Romanticism & The Scholl of Nature. Nineteenth-Century Drawings and Paintings from the B. Cohen Collection*, New York: The Metropolitan Museum of Art/Yale University Press.
- N. Leask (2002) *Curiosity and the Aesthetics of Travel Writing, 1770-1840: «From an Antique Land»*, Oxford: Oxford University Press.
- F. Lestringant (1981) «Fictions de l'espace brésilin a la Renaissance: L'exemple de Guanabara», en Jacob and Lestringant, *Arts et légendes d'espaces: Figures du voyages et rhétoriques du monde*, París: Presses de L'École Normale Superieure.
- J. MacKenzie (1990) *Imperialism and the Natural World*, Manchester: Manchester University Press.
- T. Richards (1993) *The Imperial Archive: Knowledge and the Fantasy of Empire*, Nueva York: Verso.
- E. Said (1993) *Culture and Imperialism*, Londres: Vintage.
- A. Salmond (2003) *The Impact of Polynesia on Captain Cook*, Auckland: University of Auckland Press.
- A. Salmond (2003) *Trial of the cannibal dog: Captain Cook in the South Seas*, Londres: Allen Lane.
- S. Sangawan (1991) *Science, Technology and Colonization: The Indian Experience, 1757-1857*, Delhi: Anamika Prakashan.
- B. M. Stafford (1984) *Voyage into Substance. Art, Science, Nature, and the Illustrated Travel Account, 1760-1840*, Palatino: MIT.
- The Wandering Artist. Augustus Earle's Travels around the World 1820-29 (National Library of Australia travelling Exhibition, n/d).
- H. Williams (1961) *The Early Journals of Henry Williams. Senior Missionary in New Zealand of the Church Missionary Society, 1826-40*. Lawrence Rogers (Ed.) Christchurch: Pegasus Press.
- P. Wolfe (1997) «History and Imperialism: A Century of Theory, from Marx to Postcolonialism», *American Historical Review* 102, nº 2, pp. 388-420.

5. AVENÇOS EN ANTROPOLOGIA SOCIAL I CULTURAL, B

B.1 Rituales jurídicos y prácticas de cálculo: una antropología económica de las transacciones.

Prof. Dra. Florence Weber (ENS-Laboratoire de Sciences sociales, EHESS, París)

Objetivos del curso

A partir de numerosos ejemplos de análisis de transacciones, desde el período medieval a la época contemporánea, el curso pretende reflexionar sobre la separación entre la escena social del mercado y las restantes escenas cotidianas en las que se ven implicados los individuos que participan de una transacción. Estudiaremos principalmente dos aspectos de esta separación: los rituales de la mercantilización y los instrumentos de medición. Posteriormente, intentaremos comprender cómo los diferentes actores respetan esa separación o, por el contrario, la manipulan, antes de preguntarnos qué es lo que hacen, por un lado los economistas, y por el otro los antropólogos, cuando estudian conjuntos de transacciones para modelizar el funcionamiento de un mercado o cuando reconstituyen secuencias de transacciones entre actores ligados por relaciones igualitarias o jerárquicas.

Bibliografía

- F. Weber (2002) «Praticas econômicas e formas ordinarias de calculo », *Mana. Estudos de Antropologia Social*, 8 (2), oct., p. 151-182.
- F. Weber (2001) «De la modélisation à la description armée: le cas de l'ethnographie réflexive», in Jean-Yves Grenier, Claude Grignon, Pierre-Michel Menger (éds), *Le modèle et le récit*, Paris, Ed. MSH, p. 355-364.
- F. Weber (2001) «Forme de l'échange, circulation des objets et relations entre les personnes », *Hypothèses. Publications de l'Ecole doctorale d'histoire de l'Université de Paris-I*, Paris, Publications de la Sorbonne, p. 287-298.

B.2 Desarrollo rural y etnicidad en América Latina.

Prof. Dr. Victor Bretón Solo de Zaldívar (Universitat de Lleida)

Objetivos del curso

Tras una discusión introductoria sobre la controvertida noción de "desarrollo" y sobre la naturaleza de sus paradigmas interpretativos, el curso abordará el análisis de los diferentes factores que han coadyuvado la formación de lo que en la literatura especializada se conoce como los "nuevos movimientos sociales" en América Latina. Tomando como eje temático el mundo del desarrollo rural de mediados del siglo XX en adelante y como referente empírico la emergencia de las organizaciones indígenas –importantes en Me-soamérica y los Andes–, se hará especial hincapié en la casuística de la República del Ecuador, país que cuenta con algunas de las plataformas de reivindicación étnica más notorias y con más capacidad de movilización del Continente. Todo ello, naturalmente, sin perder de vista la comparación permanente con los otros países caracterizados por la presencia de contingentes importantes de población indígena-campesina en sus áreas rurales.

Bibliografía

- P. Beckerman y A. Solimano (2002) *Crisis and Dollarization in Ecuador: Stability, Growth, and Social Equity*, Washington: World Bank Publications.
- V. Bretón (1997) *Capitalismo, reforma agraria y organización comunal en los Andes: Una introducción al caso ecuatoriano*, Universitat de Lleida.

A. Lind (2004) *Gendered Paradoxes: Women's Movements, State Restructuring, and Global Development in Ecuador*, Philadelphia: University of Pennsylvania Press.

L. Walter (1981) *Ethnicity, economy and the state in Ecuador*, Aalborg University Press.

B.3 Globalización y marginalización: relaciones de poder y gobernación sin fronteras

Prof. Dra. Monique Nuijten (University of Wageningen, Holanda)

Objetivos del curso

El curso pretende reflexionar sobre cómo los procesos de globalización afectan a las relaciones de poder y (re)crean áreas y poblaciones marginadas en el mundo. Se discute sobre las maneras en que las regiones y poblaciones periféricas están inmersas en los cambios económicos, sociales y políticos que implican la modernidad, la modernización y la globalización. El punto de partida es que la constatación de que los procesos de gobernación y dominación ya no se determinan dentro de las fronteras del estado-nación, sino que, cada vez más, organizaciones e instituciones transnacionales como el FMI y el Banco Mundial imponen políticas y reglas semi- legales/administrativas, desautorizando así a los gobiernos nacionales.

En los procesos de globalización y modernización, ciertas regiones y poblaciones se encuentran excluidas y expulsadas. Así, se forman grupos marginados que llegan a afrontar un clima de violencia física tal que las leyes del Estado de Derecho dejan de tener vigencia en su caso. Esos procesos de exclusión y de violencia se ilustrarán con estudios de poblaciones indígenas en zonas rurales de México y Perú, favelas en zonas urbanas de Brasil, pero también con grupos de inmigrantes ilegales en Europa. La discusión teórica de este curso gira alrededor de los temas de relaciones de poder, soberanía, y nuevas formas de gobernación, marginalización y formas de protesta.

Bibliografía

M. Dean (2001) "Demonic Societies" Liberalism, Biopolitics, and Sovereignty", in: Thomas Blom Hansen and Fin Stepputat (eds) *States of Imagination; Ethnographic Explorations of the Postcolonial State*. Durham and London: Duke university Press. pp. 41-63.

J. Ferguson (2002) "Of Mimicry and Membership: Africans and the "New World Society". in: *Cultural Anthropology*, 17(4): 551-569.

S. Randeria (2003) Cunning States and Unaccountable International Institutions: Legal Plurality, Social Movements and Rights of Local Communities to Common Property Resources. in: *Current Sociology*, 51(3, 4): 27-60.

M.-R. Trouillot (2003) *Global Transformations: Anthropology and the Modern World*. New Work: Palgrave, Macmillan. 178 pages

6. AVENÇOS EN ANTROPOLOGIA SOCIAL I CULTURAL, C

C.1 Identidades y culturas afro-latinas

Prof. Dr. Peter Wade (Manchester University, Regne Unit)

Objetivos del curso

Muchos países latinoamericanos tienen poblaciones afro-latinas significativas que han sido a la vez centrales a y marginado de la definición de la nación. Recientemente, en algunos países, se les ha reconocido oficialmente a los afro-latinos a través de la legislación. Esta asignatura, después de observar brevemente al fondo histórico de la época colonial y del

siglo XIX, enfoca las relaciones sociales contemporáneas alrededor de nociones de "etnicidad" y "raza", así como las culturas e identidades afrolatinas. Se examina su lugar en las ideologías nacionales, en la política y en los movimientos sociales. Se hace referencia a las dimensiones transnacionales de las culturas e identidades afro-latinas.

Bibliografia

- P. Wade (1997) *Race and ethnicity in Latin America*. London: Pluto Press.
- R. E. Sheriff (2001) *Dreaming equality: color, race, and racism in urban Brazil*. New Brunswick: Rutgers University Press.
- N. Whitten y A. Torres (1998) *Blackness in Latin America and the Caribbean: social dynamics and cultural transformations*. 2 vols. Bloomington: Indiana University Press.
- K. Yelvington (2001) *The anthropology of Afro-Latin America and the Caribbean: diasporic dimensions*. *Annual Review of Anthropology* 30: 227-260.
- S. Mintz y R. Price (1992) [1976]. *The birth of Afro-American culture: an anthropological perspective*. Boston: Beacon Press. 2nd ed.

C.2 Trust and reciprocity in transnational networks

Prof. Dr. Thomas H. Eriksen (University of Oslo, Noruega)

Objetivos del curso

A curiously overlooked dimension of globalisation concerns the motivations explaining why millions of people engage in, and invest into, the increased connectedness which is taken as a premise and a starting-point for much of the academic literature in the field. The

course demonstrates that trust and reciprocity, on the one hand, and humiliation and marginalisation on the other, are in fact central aspects of transnational processes, which contribute to explaining some of their dynamics and resultant patterns. In doing so, it draws on both classic and contemporary anthropology.

Bibliografia

- Bauman, Zygmunt (2000) *Liquid Modernity*. Cambridge: Polity.
- Castells, Manuel (1996) *The Rise of the Network Society*. Oxford: Blackwell.
- Eriksen, Thomas Hylland, ed. (2003) *Globalisation -- Studies in anthropology*. London: Pluto.
- Godelier, Maurice (1999) *The Enigma of the Gift*, tr. Nora Scott. Cambridge: Polity.
- Mauss, Marcel (1954 [1925]) *The Gift*, tr. Ian Cunnison. Glencoe: Free Press.

C.3 ¿Repensar la tradición? Etnicidad y conflicto en los procesos de democratización del África Subsahariana

Prof. Dr. Albert Roca (Universitat de Lleida)

Objetivos del curso

A tenor del fracaso global con el que se ha saldado la oleada democratizadora que recorrió el África Subsahariana en la década de 1990, la visión dominante tiende a declarar que el modelo occidental de estado-nación no ha podido superar las trabas impuestas por la emergencia de la etnicidad en el continente. Sin embargo, la coexistencia feliz de algunas tentativas democratizadoras con modos de organización política tradicionales pone en duda el diagnóstico general, y nos lleva a replantear las bases sobre las que se ha querido

construir un proceso democratizador sin atender a las realidades socio-culturales de los diversos países africanos. La asignatura pretende precisamente participar de esa reflexión examinando una serie de casos ilustrativos, entre los que cabe mencionar Madagascar, Uganda y República Sudafricana.

Bibliografia

- H. Englund y F. B. Nyamnjoh (eds.) (2004) *Rights and the Politics of Recognition in Africa*, Londres: Zed Books.
- J. O. Ihonvbere y J. M. Mbaku (eds.) (2003) *Political Liberalization and Democratization in Africa : Lessons from Country Experiences*, Praeger Publishers.
- R. Rotberg (2001) *Ending Autocracy, Enabling Democracy: The Tribulations of Africa*, World Peace Foundation.
- R. Sandbrook (2001) *Closing the Circle : Democratization and Development in Africa*, Londres: Zed Books.
- R. R. Laremont (2001) *The Causes of War and the Consequences of Peacekeeping in Africa*, Portsmouth: Heinemann.

7. MIGRACIONES I PROCESSOS IDENTITARIS

Profa. Dra. Danielle Provansal (Universitat de Barcelona)

Objetivos del curso

Las migraciones actuales de tipo transnacional se insertan en la nueva organización económica del mundo conocida como globalización y obligan a elaborar una reflexión crítica sobre la manera en que, hasta ahora, los poderes institucionales y también las ciencias sociales han tratado la temática. Las redes migratorias, los territorios circulatorios, las diásporas vienen a integrar estas nuevas formas de moverse y las iniciativas que las acompañan. De un lado, el discurso que responsables nacionales o medios de comunicación construyen sobre el "otro" visto como intruso o como víctima. Del otro, las estrategias múltiples de los que se desplazan y la creación de nuevas identidades que se configuran a la vez como combinatorias fluidas y "ethnoescapes" referenciales.

Programa

1. Los movimientos de población: continuidad y discontinuidad.
2. Realidad migratoria, prácticas institucionales y construcción de un nuevo objeto de estudio para las ciencias sociales..
3. Aspectos económicos, sociales y políticos de las migraciones: estados, fronteras y migrantes.
4. La representación social de la inmigración.
5. Culturas e identidades en contextos migratorios y escenarios urbanos.
6. Migraciones y género: las nuevas trayectorias femeninas y la innovación social.

Bibliografia

- BARBADIÑO, P. (1997) *Extranjería, racismo y xenofobia en la España contemporánea: La evolución de los setenta a los noventa*. Madrid: Centro de Investigaciones Sociológicas.
- DEWITTE, P. (dir.) (1999) *Immigration et intégration: L'état des savoirs*. París: La découverte.
- HANNERTZ, U. (1998) *Conexiones transnacionales: cultura, gente, lugares*. Madrid: Cátedra.

- LEGAULT, G. (ed.) (2000) *L'intervention interculturelle*. Montreal, París: Gaëtan Morin.
- SAYLA, B. (1996) *Democracy and difference: Contesting the boundaries of the political*. Nueva York: Princeton University Press.
- WIERVIORKA, M. (2000) *La diférence*. París: Balland.
- KANDÉ, (dir.) (1999) *Discours sur le métissage, identités métisses*. París: L'Harmattan.
- MORIN, E.; NAIR, S. (1998) *Una política de civilización*. Barcelona: Proa / UOC.
- COHEN, R. (ed.) (1996) *The Sociology of Migrations*.
- SANTAMARÍA, E. (2001) *La incógnita del extraño*, Barcelona, Anthropos.
- SARTORI, G. (2001) *La Sociedad multiétnica: Pluralismo, multiculturalismo y extranjería*. Taurus, Madrid.
- TARRIUS (2000) *Les nouveaux cosmopolismes. Mobilités, identités, territoires*. París: Aube.

8. MÈTODE EN ANTROPOLOGIA SOCIAL I CULTURAL

Prof. Dr. Manuel Delgado Ruíz (Universitat de Barcelona)

Objetivos del curso

Iniciación a las estrategias de obtención de datos y de descripción de los espacios públicos o semi-públicos y de aquellas formas de sociabilidad que les son propias: organizaciones efímeras, pactos temporales, tiempos hipersegmentados, códigos interpretados inmediatamente después de ser generados, etc. Nos centraremos en analizar cómo trabajar con los acontecimientos imprevistos pero también con aquello que pasa cuando no pasa nada. La premisa será, en cualquier caso, que el espacio es un ejemplo de espacio en movimiento, en el sentido en que se estructura por las agitaciones que en él nunca dejan de producirse i que debe considerarse teniendo en cuenta los lenguajes naturales de los usuarios, un número inmenso e inmensamente variado de movimientos y ocupaciones transitorias que dan lugar a mapas móviles con fronteras móviles.

Programa

1. Introducción al espacio público como objeto de investigación antropológica.
2. Primeras teorías sobre lo inorgánico en las ciencias sociales: Tarde, Durkheim, Simmel.
3. Una sociedad de cosas. Cinésica y proxémica.
4. El lugar del método en el interaccionismo simbólico.
5. Los métodos no obstructivos en antropología.
6. Los lenguajes de la calle. Hacia una etnografía de la acción.

Bibliografía

- AUGOYARD, J.F. (1979) *Pas à pas*. París: 10/18.
- AUGOYARD, J.F. (1995) *A l'écoute de l'environnement*. Marsella: Parenthèses.
- BLUMER, H. (1981) *El interaccionismo simbólico*. Madrid: Hora.
- CALVET, L.J. (1994) *Les voix de la ville*. París: Payot.
- GOFFMAN, E. (1974) *Relaciones en público*. Madrid: Alianza.
- GROSJEAN, M. i THIBAUD, J.P. (2001) *L'espace urbain en méthodes*. Marsella: Parenthèses.
- LOFLAND, J. (1976) *Doing Social Life*. Wiley, Nova York.
- LOFLAND, L.H. (1986) *A Word of Strangers, Wabeland*, Nova York.

LOFLAND, J. i LOFLAND, L.H. (1984) *Analyzing Social Settings*, Wadsworth, N.Y.

PÉTONNET, C. (1982) «L'observation flottante», *L'Homme*, XXII/4 : 37-47.

MONDANA, L. (2000) *Décrire la ville*, Anthropos, París.

PIETTE, A. (1998) *Ethnographie de l'action*, Métailié, París.

WEB, E.J. et al. (2000) *Unobtrusive Measures*, Sage, Londres.

9. NOVES TECNOLOGIES I RELACIONS SOCIALS

Profa. Dra. Judit Sándor (Central European University, Budapest)

Programa i bibliografia per determinar.

10. PARENTIU, CULTURA I SOCIETAT

Prof. Dr. Joan Bestard Camps (Universitat de Barcelona)

Objetivos del curso

Se tratarán los avances recientes en la antropología del parentesco alrededor de la noción de persona, las concepciones del cuerpo humano i las ideas sobre la naturaleza. Se analizarán las concepciones del parentesco como una forma de percepción particular de la biotecnología, las investigaciones sobre el genoma humano y las tecnologías reproductivas. En particular, se presentarán los resultados de una investigación sobre la comprensión pública de la nueva genética.

Bibliografia

BECK, U. (1992) *The risk society. Towards a new modernity*. Londres: Sage.

BECKER, G. (2000) *The elusive embryo. How Women and Men approach New Reproductive Technologies*. Berkeley: University of California Press.

BECK-GERNSHEIM, E. (1995) *The Social Implications of Bioengineering*. New Jersey: Humanity Press.

BESTARD, J.; OROBITG, G.; RIBOT, J.; SALAZAR, C. (2001), *Las implicaciones socioculturales de los tratamientos de infertilidad en las mujeres*. Barcelona: Informe Final de Proyecto para el Instituto de la Mujer del Ministerio de Trabajo y Asuntos Sociales (mecanografiat).

DURANT, J; BAUER, M.W.; GASKELL, G. (1998) *Biotechnology in the public sphere: A European source book*. Londres: Science Museum Publications.

EDWARDS, J. (2000) *Born and Bred. Idioms of Kinship and New Reproductive Technologies in England*. Oxford: Oxford University Press.

EDWARDS, J. et al. (1993) *Technologies of Procreation: Kinship in the Age of Assisted Conception*. Manchester: Manchester University Press.

FINKLER, K. (2001) "The kin and the gene. The medicalization of Family and Kinship in American Society", *Current Anthropology*, 42 (2): 235-263.

FRANKLIN, S. (1997) *Embodied Progress*. Londres: Routledge.

FRANKLIN, S.; RAGONÉ, H. (eds.) (1998) *Reproducing Reproduction*. Philadelphia: University of Pennsylvania Press.

GOLD, E. R. (1996) *Body Parts*. Washington: Georgetown University Press.

LATOUR, B. (1995) *La science en action*. Paris: Gallimard.

- MARTIN, P. (2001) "Genetic Governance: The risks, oversight and regulation of genetic databases in the UK", *New Genetics and Society*, Vol. 20, No. 2, 157-183.
- NELKIN, D.; LINDEE, M.S. (1995) *The DNA Mystique. The Gene as a Cultural Icon*. New York: W. H. Freeman and Company.
- PALSON, G.; HADARDOTTIR, K.P. (2002) "For Whom the Cell Tolls. Debates about Biomedicine" in *Current Anthropology*. 41 (2): 271-301.
- RABINOW, B. (1999) *French DNA*. Chicago: The University of Chicago Press.
- RAPP, R. (1999) *Testing Women, Testing the Fetus. The Social Impact of Amniocentesis in America*. Londres: Routledge.
- SCHNEIDER, D. M. (1968) *American Kinship. A Cultural Account*. Chicago: The University of Chicago Press.
- STRATHERN, M. (1992) *Reproducing the Future: Essays on Anthropology, Kinship and the New Reproductive Technologies*. Manchester: Manchester University Press.

11. PRODUCCIÓ, DISTRIBUCIÓ I CONSUM

Prof. Dr. Gonçal Sanz Casas (Universitat de Barcelona)

Objetivos del curso

El objetivo de este curso es plantear críticamente la centralidad del trabajo como la categoría clave en la construcción de la sociedad contemporánea, atendiendo a los profundos cambios económicos, políticos y culturales que han tenido lugar de los últimos treinta años. El énfasis se sitúa en el análisis del trabajo en dos escenarios seleccionados intencionalmente: El trabajo de la población inmigrante en la agricultura mediterránea y el trabajo cívico en los entornos urbanos de las sociedades occidentales.

Programa

1. El trabajo como categoría central en la construcción social: el proyecto de la modernidad.
2. Cambios de escenario: nuevas tecnologías, organización del trabajo y crisis de la centralidad del trabajo.
3. Del trabajo como categoría económica al trabajo como categoría política: los trabajadores cívicos.
4. Los mercados de trabajo: trabajadores nacionales, trabajadores inmigrantes. Inserción y exclusión sociales.
5. A modo de conclusión: los futuros del trabajo en las sociedades globalizadas.

Bibliografía

- BECK, U. (2000) *Un nuevo mundo feliz*. Madrid, Paidós.
- CASTEL, R. (1997) *La metamorfosis de la cuestión social*. Barcelona, Paidós.
- GERSHUNY, J.I. (1988) "El papel de la economía informan en la sociedad postindustrial". En E.Sanchís y J. Miñana (eds.).
- LETS (1998) "LETS: An eco-socialist initiative?", *New Left Review*.
- MARTIN, H-P., SCHUMAN, H. (2000) *La trampa de la globalización*. Madrid, Taurus.
- MARTÍN, E., MELIS, A. Y SANZ, G. (2001) *Mercados de trabajo e inmigración extracomunitaria en la agricultura mediterránea*. Sevilla, Junta de Andalucía. Consejería de Asuntos Sociales.
- MARTÍNEZ VEIGA, U. (1989) *El otro desempleo*, Barcelona, Anthropos.
- MARTÍN VEIGA, U. (2001) *El Ejido*. Madrid, Catarata.

NAROTZKY, S. (1997) *New Directions in Economic Anthropology*, Londres, Pluto Press.

OFFE, CL. (1992) *La sociedad del trabajo*. Madrid, Alianza.

OFFE, CL. AND HEINZE, R.G. (1992) *Beyond Employment*, Polity Press.

PAHL, R. (1989) *On Work*. Blackwell.

ROTHSTEIN, F. AND BLIM, M (1992) *Anthropology and Global Factory*. Bergin and Garvey.

SENNETT, R. (1998) *La corrosión del carácter*. Barcelona, Anagrama.

12. SEMINARI DEL DEPARTAMENT

Prof. Dr. Andreu Viola Recasens (Universitat de Barcelona)

Objetivo del curso

El objetivo es la presentación, por parte de diferentes investigadores, las diferentes líneas de investigación que desarrollan actualmente los grupos de investigación de distintas universidades en Cataluña. En particular, las tesis doctorales que se han producido a partir de estas investigaciones,

Los contenidos del curso se organizan entorno a las relaciones entre antropología y sociedad, como estas relaciones determinan los replanteamientos metodológicos y teóricos de la antropología: ¿Qué instrumentos metodológicos y teóricos nos proporciona la antropología para el análisis de la sociedad contemporánea? Cada sesión se organizará a partir de la presentación de un investigador.

Bibliografía

Se pasará para cada sesión.

13. TÈCNiques D'INVESTIGACIÓ I ELABORACIÓ DE PROJECTES

Prof. Dr. Ferran Estrada i Bonell (Universitat de Barcelona)

Objectiu del curs

L'objectiu d'aquest curs és oferir a l'alumnat elements per planificar una investigació en antropologia social i cultural i elaborar un projecte de recerca que pugui ser desenvolupar posteriorment com a treball de recerca de segon any de doctorat o tesi doctoral.

A partir de la realització de diferents exercicis al llarg del curs i la seva posterior discussió a l'aula, s'aniran presentant els diferents elements que cal tenir en compte a l'hora de definir una recerca antropològica, de planificar-la i d'elaborar diferents tipus de projecte de recerca segons a qui vagi dirigit.

Programa

1. La recerca en antropologia social i cultural.
2. L'ètica en la recerca.
3. La formulació de l'objecte d'estudi
4. La planificació de la recerca
5. La redacció d'un projecte de recerca

Bibliografia

- ANDER-EGG, E.; AGUILAR, M.J. (1989) *Cómo elaborar un proyecto. Guía para diseñar proyectos sociales y culturales*. San Isidro: Instituto de Ciencias Sociales Aplicadas.
- BERNARD, H.R. (1995) *Research Methods in Anthropology: Qualitative and Quantitative Approaches*. Walnut Creek: Altamira Press.
- ELLEN, R.F. (1984) *Ethnographic Research: A Guide to General Conduct*. London: Academic Press.
- HAMMERSLEY, M.; ATKINSON, P. (1994) *Etnografía. Métodos de investigación*. Barcelona: Paidós.
- LOCKE, L.F.; SPIRDUSO, W.W.; SILVERMAN, S.J. (1992) *Proposals That Work*. Newbury Park: Sage.
- MAXWELL, J.A. (1996) *Qualitative research design: An interactive approach*. Thousand Oaks: Sage.
- PUJADAS, J.J.; COMAS D'ARGEMIR, D.; ROCA, J. (2004) *Etnografía*. Barcelona: UOC.
- QUIVY, R.; VAN CAMPENHOUDT, L. (1988) *Manuel de recherche en sciences sociales*. París: Dunod [hi ha una versió en castellà publicada per l'editorial Herder, Barcelona].
- ROIGÉ, X.; ESTRADA, F.; BELTRAN, O. (1999) *Tècniques d'investigació en antropologia social*. Barcelona: Edicions de la Universitat de Barcelona.
- RUIZ OLABUÉNAGA, J.I. (1999) *Metodología de la investigación cualitativa*. Bilbao: Universidad de Deusto.
- TAYLOR, S.J.; BOGDAN, R. (1990) *Introducción a los métodos cualitativos de investigación*. Barcelona: Paidós.